

lige Forhold kun kan trives, fordi Arbejdet foregaar om Natten; dels vilde man ikke om Dagen stille Plader med Kager ud i Gaarden paa denne ugenerte Maade, dels driver Rotter og Mus deres Spil friere om Natten end om Dagen. Jo, her er virkelig Hensyn at tage til Befolkningen. Befolkningens Sundhedstilstand og Renlighedsfordringer gør det ønskeligt, at man med Hensyn til Ophævelse af Natarbejde gaar i Spidsen med Bagerivirksomheden.

Ogsaa Hensynet til Lærlingene, som det ærede 4de Medlem for 1ste Kreds (Leerbeck) talte om, forekommer mig særdeles afgørende — indenfor Bladvirksomheden er Lærlingene vist næsten ukendte. Der foreligger en Indstilling fra den Fabriksinspektør, som særlig har Bagerierne under sig, og denne Fabriksinspektør gør i meget stærke Udtryk gældende, at det er ønskeligt at faa Natarbejdet afskaffet af Hensyn til de unge Mennesker, disse 15—16 Aars Dreng, som maa lære Faget om Natten, og som derfor er borte fra Hjemmets Tilsyn paa de Tider af Døgnet, hvor Hjemmets Tilsyn med Ungdommen spiller en ganske afgørende Rolle. At Hensynet til Erhvervelse af Kultur og Hensynet til Familielivet, som det ærede 10de tingvalgte Medlem (Jørgen Berthelsen) sagde, kan gøres gældende for mange andre, er desværre fuldkommen rigtigt, men hvis man aldrig gør en Begyndelse, kan man jo vedblive at sige dette, og for hver Gang vi kan foretage en Højnelse paa dette Omraade, er det dog et Fremskridt, som det fortrinsvis skulde være den høje Rigsdags Opgave at medvirke til.

Der er baade af det ærede 10de tingvalgte Medlem og det ærede 3die tingvalgte Medlem (Tvede) talt om Indskrænkningerne i Retten til Arbejde, om hver Mands Ret til selv at bestemme, hvornaar han vil arbejde. Jeg har ogsaa i det høje Folketing hørt denne Tale om den personlige Frihed. Dette Frihedsbegreb har imidlertid ingen som helst Betydning for Bagersvendene. Saa længe man opretholder den nuværende Tilstand, er den personlige Frihed for disse flere Tusinde Mennesker i Grunden kun et tomt Ord; thi Bagersvendene har ingen som helst Ret til at bestemme, hvornaar de vil arbejde, det bestemmer Bagermestrene og Forholdene, de kan ikke faa Lov til at arbejde om Dagen, hvis de foretrækker det. Det forekommer mig derfor, at der er Grund til at tage Hensyn ogsaa til Arbejderne, og det gør man ved at ophæve Natarbejdet, thi saa faar de en Følelse af, at der og-

saa gælder en Slags personlig Frihed for dem. Indgrebet for Mestrene er ikke af nogen Betydning, det er et Indgreb, som svarer til Lukkebestemmelserne overfor Handelsvirksomhed og ganske svarer til den lille Lov, der for ikke saa lang Tid siden blev vedtaget her om Barbererne. Hvorfor skal den lille selvstændige Barber lukke sin Barberstue og ikke have Adgang til at barbere paa visse Tider, naar man ikke kan gøre noget lignende overfor Bagerne? Hvad der er Ret for en Barber, maa vel ogsaa være Ret for en Bager og omvendt. Naar man lovgiver om det ene Forhold, kan man ogsaa, uden at komme i Kollision med sin Samvittighed og sine Frihedsbegreber, gøre det paa andre Omraader.

Den Frygt, som det ærede 3die tingvalgte Medlem (Tvede) udtalte for, at Lovforslagets Gennemførelse skulde betyde en Nedsættelse af Arbejdsydelsen, er sikkert ubegrundet. Jeg ved ikke, hvorfor en Bagersvend, der nu arbejder 8 Timer om Natten, skulde fristes til at bestille mindre i 8 Timer om Dagen. Der er vel snarere Grund til at tro, at han vil være bedre oplagt til at gøre et rigeligt Arbejde i de 8 Dagtimer. Noget som helst, der tyder paa en Forringelse af Arbejdspræstationen, kan jeg ikke se, Lovforslaget indeholder; det har i hvert Fald været ganske udenfor Hensigten. Og jeg kan paa ny forsikre det ærede Medlem, hvad jeg vist har gjort før, at jeg ingen som helst Interesse har i at opelske Dovenskab og Driveri, men at jeg tværtimod ønsker den kraftigst mulige Arbejdsydelse, ikke blot af Arbejderne, men ogsaa af adskillige andre, der ingenting bestiller.

Det ærede Medlem talte ogsaa om Befolkningens Interesser, specielt med Henblik paa Muligheden af, at Loven kunde medføre en Brødfordyrelse. Jeg tror nu ikke meget paa, at noget saadant, i nævneværdig Grad i hvert Fald, vil ske. Den Fordyrelse, der muligvis kan komme, vil blive overordentlig ringe for hvert Franskrød eller hvert Rugbrød eller hver Kage; men jeg erkender, at i nogle Tilfælde vil en Udvidelse af Bagerierne blive nødvendig. Den derved fremkommende Fordyrelse vil blive uhyre forsvindende i Forhold til den Brødmængde, der produceres. *Skulde* der blive Tale om en ubetydelig Fordyrelse, mener jeg, at det er et af de Omraader, hvor man med Sindsro kan modtage Efterretning herom. Vi er jo i de senere Aar vante til en Række Fordyrelser af Befolkningens Livsfor nød-